Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 29 sierpnia 1934 r. 214.-

Treść numeru:

--&--

ŁOTWA: 1.Dokoła konferencji państw bałtyckich w Rydze .Prasa łotewska /z 29.VIII.1934/:Stosunki litewsko-łotewskie przechodzą obecnie ciekawą fazę. Na porządku dziennym jest obecnie sprawa ściślejszej współpracy między państwami bałtyckiemi. W tym celu 29 sierpnia zebrać się mają w Rydze przedstawiciele Litwy, Łotwy i Estonji. W naradach tych przedstawicieli brać będzie czynny udział łotewski premjer i minister Spraw Zagr. Ulmanis, który niedawno w przemówieniu w Lipawie oświadczył, że niezadługo już Litwa będzie zasiadać przy tym samym stole, przy którym siedzą już sprzymierzone Łotwa i Estonja.

Na wiosnę Litwa zwróciła się do rządów łotewskiego i estońskiego z propozycją ściślejszej współpracy. Znalazło to przychylne echo w Łotwie i Estonji. Ściślejsza współpraca między trzema państwami bałtyckiemi jest nadzwyczaj pożądana w chwili obecnej, kiedy sprawa paktu wschodniego stajesię specjalnie aktualna. Państwom bałtyckim uda się łatwiej uzyskać korzystniejszą dla nich treść paktu, o ile zdołają one jednocześnie uzgodnić swe stanowiska.

"Jaunakas Zinas" /z 28.VIII.1934/x piszą w tej sprawie, co następuje: Obecny moment w stosunkach trzech państw bałtyckich jest bardzo doniosły. Uzgodnione ich działanie miałoby wielkie znaczenie. Na porządku dziennym figuruje nietylko kwestja związku państw bałtyckich, lecz również wielka kwestja międzynarodowa - projekt Locarna Wschodniego, który odegrywać będzie wybitną rolę podczas przyszłej sesji Ligi Narodów. Kursują pogłoski o możliwym konflikcie na Dalekim Wschodzie. W Europie Centralnej sytuacja jest również niepokojąca. Wobec tych skomplikowanych warunków politycznych państwa bałtyckie będą mogły w znacznym stopniu wzmocnić swe bezpieczeństwo, o ile łączyć je będzie zgodność i jedność.

"Pehdeja Brihdi" /z 28.VIII.1934/ pisze: Oczekuje się, iż konferencja odbędzie prace wstępne dla rychłego osiągnięcia celu. Obecnie bowiem nastała najdogodniejsza chwila dla zawarcia związku państw bałtyckich, o którego potrzebie przekonali się zarówno Estończycy, jak też Litwini.

"Brihva Zeme" /z 28.VIII.1934/twierdzi, iż głównym celem konferencji bałtyckiej jest znalezienie formuły na rozstrzygnięcie t. zw. kwestyj "specyficznych", spowodu których nie można się było w Kownie porozumieć. Spodziewać się należy, że tym razem uda się tę ważną kwestję posunąć naprzód.-

2. Sprawa bezrobocia .Prasa ryska /z 29.VIII.34 r./: 28 sierpnia z okazji odsłonięcia tablicy ku czci poległych Łotyszów w czasie wojny światowej przybył do miejscowości Lelwircawo /miejsce wmurowania tablicy/ minister Rolnictwa Kaulinsz. Wygłosił on przemówienie okolicznościowe, w którem m.in. oświadczył, co następuje: Rząd nie wyda projektowanej ustawy o ograniczeniu obszaru siewnego. Ceny na zboże w r.b. odpowiednio do zeszłorocznych obietnic zostały wprawdzie ustanowione, jednak na przyszłość nie da się tego więcej robić. Ceny będą bowiem zależeć od cen na rynkach światowych. 13 września rząd przystąpi do skupowania zboża.

Należy również rozstrzygnąć kwestję uregulowania produkcji masła, bekonów i t.p. Sprowadzanie obcych robotników rolnych będzie dozwolone w ciągu całej zimy, gdyż bez nich się nie obejdzie. Bezrobotnych nie będzie, gdyż będą oni zatrudnieni w gospodarce leśnej i przy innych robotach. Niezbędną jest rzeczą uregulowanie sprawy nadziałów rolnych 1.200 uczestnikom walki o niepodległość. Będzie to zrobione do 1935 r. Umożliwi się im zakup ziemi przy pomocy listów zastawnych, które zostaną po 15-tu latach wykupione.-

3.S p r a w a g r a n i c y p o l s k o - ł o t e w s k i e j."Jaunakas Zinas" /z 27.VIII.34 r./:Mieszana komisja polsko-łotewska kontynuuje prace związane z wytyczeniem granicy. W r.b. prace te nie będą jeszcze zakończone.Jak komunikuje komisja łotewska,sporne kwestje graniczne pomiędzy Polską i Łotwą już nie istnieją.-

4.D e l e g a c j a ł o t e w s k a n a s e s j i L .N ."Latvis" /z 25.VIII.1934/:W skład delegacji łotewskiej na sesję Ligi Narodów wejdą: generalny sekretarz M.S.Z. Munters i stały przedstawiciel łotewski przy Lidze Narodów Feldman.-

5.Z m i a n y w d y p l o m a c j i ł o t e w s k i e j ."Latvis" /z 25.VIII.34/:Posłem łotewskim w Litwie na miejsce p.Ekisa mianowany został dotychczasowy dyrektor Dep.Administracyjno-Prawnego Seja. Na miejsce Seji mianowany został naczelnik Wydz.Protokularnego M.S.Z. Tepfer.Generalnym konsulem w Kłajpedzie został były kierownik Wydz.Prasowego M.S.Z. Seskis.-

6.K o m u n i k a c j a p o w i e t r z n a R y g a - T a l l i n- H e l s i n g f o r s ."L.Kareivis" Nr.180 /VIII.34/:Komunikacja powietrzna na linji Berlin-Królewiec,Ryga-Tallin-Helsingfors ma być utrzymywana również zimą.-

7.Ł o t e w s k a p o l i t y k a n a r o d o w a w u j ę c i u "B e r l i n e r T a g e b l a t t"."Jaunakas Zinas" Nr.188 /VIII. 1934/:"Berl.Tag." twierdzi,że rząd Ulmanisa,dzięki swym posunięciom zadał ciężki cios niemieckości Łotwy. Język łotewski zdobył prawa monopolowe.Jednocześnie walczą władze łotewskie przeciwko niemieckim nazwom miejscowości.-

8.P r z y b y c i e n o w e g o p o s ł a l i t . d o R y g i . Prasa ryska /z 29.VIII.1934/:Dn.28 sierpnia przybył do Rygi z małżonką nowy poseł litewski w Łotwie b.minister Komunikacji inż.W. Vileiszys.Udzielił on korespondentowi "Siegodnia" wywiadu,w którym wyraził nadzieję, że mimo paru kwestyj gospodarczych,nastręczających trudności, obie strony litewska i łotewska przy dobrej woli dojdą do zupełnego porozumienia,zwłaszcza, że polityka zagraniczna Litwy pozostaje niezmienna.-

ESTONJA:1."P o s t i m e e s" o r o l i p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Jaunakas Zinas" Nr.192 /VIII.1934/:Estońskie pismo "Postimees" pisze,iż w Paryżu wydano pierwszy biuletyn komitetu bałtyckiego, w którym prezes komisji spraw zagr.parlamentu francuskiego twierdzi,iż polityczna rola trzech państw bałtyckich jest o wiele ważniejsza, aniżeli ich znaczenie gospodarcze. Nowem zadaniem państw bałtyckich jest,zdaniem Francuza, zagrodzenie ekspansji niemieckiej na Wschód."Postimees" oświadcza,że państwa bałtyckie zdołały ochronić siebie i państwa europejskie przed bolszewizmem, więc potrafią uchronić również przed germanizmem. Zachodzi jednak pytanie, czy słuszną jest rzeczą skierowywać inspirowany przez Sowiety pakt wschodni przeciwko Niemcom i nakładać na państwa bałtyckie obowiązki, o które wcale one nie prosiły. -

2.U s t a w a o j ę z y k u p a ń s t w o w y m."Jaunakas Zinas" /z 27.VIII.1934/:"Vaba Maa" podaje,że M.S.Wewn. przygotowuje ustawę językową,która przewiduje,iż wszystkie napisy w filmach mają być estońskie,podobnie, jak nazwy miejscowości,petycje do instytucyj państwowych i t.d. Ustawa przewiduje zwracanie większej uwagi na język estoński w szkołach mniejszościowych.-

3. "P a e w a l e h t" w s p r a w i e z w i ą z k u t r z e c h p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Jaunakas Zinas" /z 27.VIII.34/: W związku z konferencją przedstawicieli Łotwy, Estonji i Litwy, jaka ma się rozpocząć 29 sierpnia w Rydze, pismo estońskie "Paewaleht" oświadcza, że uzgodnienie poglądów trzech państw prowadzone drogą dyplomatyczną, będzie niewątpliwie pomyślne.

Zdaniem "Paewaleht", można się spodziewać, że problemy specyficzne t. zn. kwestja wileńska, nie będą w Rydze stanowiły nieprzezwyciężonych przeszkód. Można również mieć nadzieję, że pakt o sojuszu trzech państw bałtyckich zostanie w Rydze ułożony w ostatecznej formie i parafowany, poczem przedłoży się go niezwłocznie rządom estońskiemu, łotewskiemu i litewskiemu. Państwa bałtyckie przyrzekają sobie nawzajem udzielanie pomocy politycznej i dyplomatycznej.-

4. P o g ł o s k i o t a j n y m u k ł a d z i e p o l s k o - n i e m i e c k i m ."Jaunakas Zinas" Nr.188 /VIII.1934/: Wielkie pisma estońskie przedrukowały wielkiemi literami na pierwszej stronie artykuł czechosłowackiej gazety "Lidowe Nowiny", w którym się powiada, iż między Niemcami a Polską zawarto sojusz wojskowy. Na mocy tego sojuszu, Niemcy uzyskują wolne ręce w dorzeczu Dunaju i nie czynią Polsce trudności w sprawie Korytarza. Co do Litwy, przewiduje się jej podział pomiędzy Niemcami a Polską. Wreszcie Łotwa i Estonja mają wejść na mocy tego paktu w sferę wpływów polskich.

Uwaga: Łotewska "Pehdeja Brihdi" zamieściła powyższą wiadomość również na pierwszej stronie.-

5. S p r a w a s p r z e d a ż y e s t o ń s k i c h o k r ę t ó w w o j e n n y c h ."Leta" /z 24.VIII.1934/: Zakończone zostało śledztwo w sprawie sprzedaży estońskich okrętów wojennych "Lennuk" i "Vambola".

Do odpowiedzialności sądowej pociągnięto trzy osoby: byłego ministra Wojny Kerema, b.szefa sztabu generalnego gen.Terwanda i b. kontrolera wojskowego wydziału Kontroli Państwowej Keldera.

Sprawa ma być rozpatrywana przed sądem w pazdzierniku r.b.-

x

x x